

Raadsmemo 'Veiligheidsbeeld 2024' (eerste helft 2024)

Datum: **11 juni 2024**

Onderwerp: 'Veiligheidsbeeld 2024' (eerste helft 2024)

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder J. van der Tak

Mail behandelaar s.vandemaat@barneveld.nl Telefoonnummer 06-11329972

Samenvatting

In december 2023 bent u geïnformeerd over het veiligheidsbeeld 2023 (B-3.13 op de lijst ingekomen stukken 07-02-24). In het veiligheidsbeeld 2024 beschrijven we wat het huidige beeld is van de eerste helft van 2024 - daar waar het niet raakt aan vertrouwelijke informatie uit de gezagsdriehoek -, welke preventieve acties we gedaan hebben om de bewustwording en de meldingsbereidheid van inwoners te verhogen en welke (repressieve) interventies of maatregelen gepleegd zijn.

Doel

De gemeenteraad informeren over het actuele veiligheidsbeeld van de gemeente Barneveld van het afgelopen halfjaar.

Inhoud memo

Inleiding

We werken dagelijks aan een veilige gemeente Barneveld, samen inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door een betrokken samenleving, sterke sociale cohesie en actieve overheid en veiligheidspartners weten we samen te bereiken dat het veilig wonen en werken is in de gemeente Barneveld. In het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027 (hierna: IVP) staan onze prioriteiten. Deze prioriteiten worden jaarlijks geconcretiseerd en uitgewerkt via het IVP-uitvoeringsplan, welke wordt vastgesteld door het college. Naast het uitvoeren van de inspanningen op de verschillende geprioriteerde thema's pakken we acute veiligheidsproblemen op, blijven we meebewegen met ontwikkelingen die we zien en zoeken we naar samenhang met andere beleidsterreinen.

Gezien deze opgaven heeft de gemeenteraad bij de begroting 2024-2027 besloten extra middelen vrij te maken voor de gemeentelijke inzet in het veiligheidsdomein. In deze memo beschrijven we wat het huidige beeld is, wat we met deze extra inzet gedaan hebben om bewustwording en de meldingsbereidheid te verhogen en welke interventies of maatregelen gepleegd zijn.

1. Reguliere werkzaamheden

1.1 Actualiteiten op het gebied van veiligheid

De afgelopen maanden hebben we inzet gepleegd op 24 piketmeldingen. Dit zijn meldingen die 24/7 binnen kunnen komen bij de gemeente op het gebied van openbare orde en veiligheid. Ook zijn we bezig geweest met verschillende bijeenkomsten en demonstraties. Denk hierbij aan het voeren van gesprekken met inwoners over het ordelijk laten verlopen van (mogelijke) boerendemonstraties, het veilig laten verlopen van de bijeenkomst over de wolf, het begeleiden van de herdenking van de overleden motorrijder op de Harselaar, het uitwerken van scenario's bij bijeenkomsten van Christenen voor Israël en het preventief toezicht houden bij (gemeentelijke) bijeenkomsten die controversiële onderwerpen kunnen betreffen. Ook zijn we vanuit onze expertise aangesloten bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen, bij de voorbereidingen van het asielzoekerscentrum in het dorp Barneveld en bij de verkenning van een mogelijke crisisopvang in de gemeente Apeldoorn (nabij Garderen).

1.2 Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Aantal uitrukken van de brandweerposten

	2024 (t/m mei)
Barneveld	51
Garderen	18
Voorthuizen	51
Kootwijkerbroek	37
Zwartebroek	20
Totaal	177

Post Garderen

Een voormalig lid van de vrijwillige brandweer Garderen en drie anderen zijn in april 2024 in een rechtszaak veroordeeld voor brandstichting in een leegstaande woning. VGGM heeft vanuit haar werkgeversrol hierin haar verantwoordelijkheid genomen en na de eerste signalen van mogelijke betrokkenheid de vrijwillige brandweerman, die net zijn opleiding had afgerond, ontslagen. Deze situatie heeft veel impact gehad op het korps. Dat een brandweerman om deze reden is ontslagen, is nog niet eerder voorgekomen bij het korps Gelderland-Midden. Het Openbaar Ministerie is na de rechtszaak in hoger beroep gegaan.

1.3 'Traditionele' criminaliteit

In de eerste maanden van 2024 zien we een stijging op de verschillende vormen van 'eenvoudige diefstal' (ook wel veelvoorkomende criminaliteit genoemd) ten opzichte van 2023.

	2023 (t/m april)	2024 (t/m april)
Diefstal in/uit bedrijf/kantoor	23	37
Diefstal box/garage/schuur/erf	4	22
Diefstal uit/vanaf andere vervoersmiddelen	24	72
Overige eenvoudige diefstal	19	54
Winkeldiefstal	22	35
Fietsendiefstal	46	48

Veelplegeraanpak

Het lijkt erop dat een klein aantal veelplegers verantwoordelijk is voor een groot deel van deze veelvoorkomende criminaliteit. We gaan de komende tijd bekijken of een veelplegeraanpak in de gemeente Barneveld mogelijk en effectief zou kunnen zijn. Deze aanpak houdt in dat verschillende instanties nauw met elkaar samenwerken om veelplegers op het goede pad te helpen en te houden, door snel en krachtig op te treden en hulp aan te bieden.

Lasten onder dwangsom inbrekerswerktuig

Daarnaast blijven we inzetten op het opleggen van lasten onder dwangsom als een persoon binnen de gemeente inbrekerswerktuigen vervoert en/of bij zich heeft. Dit met als doel om verdere overtreding(en) te voorkomen. In 2023 hebben we in totaal 3 lasten onder dwangsom opgelegd. In 2024 zijn dit er al 4 geweest tot en met mei.

Stichting WhatsApp Buurtpreventie (WABP)

We zijn sinds kort aangesloten bij de Stichting WABP. Deze stichting zal de komende tijd zorg gaan dragen voor de zichtbaarheid en vindbaarheid van de reeds bestaande WhatsApp-groepen, door de motivatie en betrokkenheid van beheerders en inwoners te stimuleren. Ook gaan we kijken hoe we beheerders van de WhatsApp-groepen beter kunnen inzetten bij huidige trends – benoemd in het IVP en dit veiligheidsbeeld - die spelen. Dit gaan we de komende tijd verder uitrollen.

Bewustwordingsactie

Op de plekken waar we zien dat er veel fietsendiefstallen gepleegd worden, hebben we een tekstkar geplaatst en flyers uitgedeeld en opgehangen. Met als doel om mensen bewust te maken dat er fietsendieven actief zijn en om een aantal tips mee te kunnen geven om te voorkomen dat fietsen of onderdelen van fietsen gestolen kunnen worden.

Digitaal Opkoop Register en Loket (DOR/DOL)

Ondernemers van tweedehands goederen zijn verplicht zich bij de gemeente aan te melden en een register van aan- en verkopen bij te houden. Hier gaan we de komende tijd meer op inzetten ter voorkoming van heling. De boa's worden bijvoorbeeld getraind op deze aanpak van heling.

1.4 Harselaar

In maart 2024 zijn schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van het ongeval op de Grote Bosweg op de Harselaar. Hierin is aangegeven dat we de aard en omvang van het probleem gaan bezien en op basis daarvan met een plan van aanpak komen. Aan uw raad is toegezegd dit in het veiligheidsbeeld terug te laten komen.

Plan van aanpak

Samen met de boa's, politie, de Stichting Collectieve Beveiliging de Harselaar en de ondernemers aan de Grote Bosweg is overleg geweest. Uit deze overleggen is gebleken dat er nog onvoldoende duidelijk is in hoeverre de verkeersveiligheid structureel in het geding is. Met de ondernemers aan de Grote Bosweg is afgesproken dat zij bij overlast of bij gevaarlijke situaties een melding maken bij de politie. Tot op heden zijn er geen meldingen gedaan bij de politie of bij de gemeente. Ook heeft de politie tijdens surveillance geen bijzonderheden aangetroffen.

1.5 Evenementen

In het voorjaar vangt het evenementenseizoen weer aan. Dit is het moment van het jaar waarop veel voorbereidingen plaatsvinden, zowel door organisatoren als bij de gemeente en de hulpdiensten. We zien veel terugkerende evenementen, waarvan de opzet voor een groot deel gelijk is. Ook zien we enkele nieuwe activiteiten. De vergunningverleners blijven met organisatoren in gesprek om veiligheid een actueel onderwerp te laten zijn. Veel organisatoren maken dit seizoen kennis met de Europese Single-use plastic richtlijn (SUP-richtlijn), met als doel om wegwerpplastic te verminderen. Deze maatregel heeft bij evenementen vooral gevolgen door het verbod op eenmalig gebruik van plastic bekertjes, borden en bestek. Waar mogelijk ondersteunen en begeleiden we de organisatoren hierin.

1.6 Horeca

Vergunningen

We hebben sinds dit jaar extra capaciteit voor het vergunnen en controleren van zowel commerciële als paracommerciële (zoals buurthuizen en sportkantines) horecaondernemingen. We zijn gestart met de controle van de reeds bestaande vergunningen, waarbij we inmiddels 22 vergunningen opnieuw tegen het licht gehouden hebben en waar nodig wijzigingen doorgevoerd hebben. Ook de aanvragen van nieuwe vergunningen kunnen we nu binnen de gestelde beslistermijn afhandelen, mits de ondernemers en bestuurders alle benodigde documenten tijdig aanleveren. Daarnaast kunnen we nu ook actief bestuurders en ondernemers benaderen om ze te ondersteunen in de vergunningen. Hierbij ontvangen we regelmatig positieve feedback op onze dienstverlening.

Bibob-toets

Met behulp van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) kunnen we onder andere horecavergunningen weigeren of intrekken. Dat kan als blijkt dat er ernstig gevaar bestaat dat daarmee strafbare feiten zullen worden gepleegd of uit strafbare feiten verkregen voordelen zullen worden benut. Hierop willen we de komende jaren gaan investeren. Op dit moment vergroten we onze kennis van het beschikbare instrumentarium van de Wet Bibob.

1.7 Handhaving

Het takenpakket van de boa's breidt zich steeds verder uit. Boa's zullen steeds meer de oren en de ogen van de lokale overheid worden. Daardoor hebben boa's niet alleen meer te maken met taken op het gebied van leefbaarheid, maar ook vaker te maken met openbare orde en criminaliteit. Dit jaar hebben we de structurele capaciteit verder uit mogen breiden. Hiermee kunnen we beter zichtbaar zijn in de wijken, pakken we alcohol- en drugsgebruik strenger aan en handhaven we beter op het rijverbod in het centrum van het dorp Barneveld.

Handboek

Door de uitbreiding van zowel de werkzaamheden als het team is er behoefte aan heldere werkafspraken en prioriteitenstelling. Onder begeleiding van het Adviesbureau voor Handhaving en Veiligheid zijn een nieuw ontwikkelplan (handboek) en een uitvoeringsprogramma aan het opstellen. Het doel is om te zorgen dat de taken van de boa's daarmee beter aansluiten op het IVP en het daarbij behorende uitvoeringsplan.

Handhaving rijverbod Barneveld Centrum

Inmiddels hebben we nu ook structurele capaciteit voor de handhaving van het rijverbod in het centrum van het dorp Barneveld. Hierdoor is hier structurele aandacht voor. Dit is in de cijfers ook terug te zien. In totaal hebben we 190 bekeuringen uitgeschreven, vanaf januari tot en met mei 2024. Dit betekent dat er bijna dagelijks geschreven wordt. Daarnaast hebben we twee grote controlemiddagen georganiseerd in samenwerking met de politie. Dit gaan we de komende tijd consequent doorzetten.

2. Ondermijnende criminaliteit

2.1 Ontwikkelingen

In het IVP focussen we ons de komende jaren binnen de aanpak van ondermijnende criminaliteit op een aantal thema's (drugscriminaliteit, mensenhandel/uitbuiting en zorgfraude) en in een bepaald gebied (buitengebied).

Drugscriminaliteit en witwassen

We zien landelijk een grote toename van het aantal ontdekte drugslabs en drugswasserijen. Een mogelijke verklaring van de landelijke politie hiervoor is dat er wereldwijd meer vraag is naar drugs, waardoor er ook meer gemaakt wordt. Georganiseerde criminaliteit op het gebied van drugs houdt zich niet aan lokale grenzen, waardoor we op een constructieve manier samen willen werken met één gedragen aanpak. Daarom werken alle veiligheidspartners in Gelderland-Midden (15 gemeenten, het Openbaar Ministerie, de politie, de Belastingdienst, het Regionale Informatie- en Expertisecentra en de Provincie) samen in het districtelijk programma 'Samen Weerbaar'. Binnen deze samenwerking is een aantal portefeuilles benoemd. De burgemeester van de gemeente Barneveld is districtelijk portefeuillehouder en daarmee kartrekker in de regio van het thema 'drugscriminaliteit en witwassen'. De komende tijd wordt vooral ingezet op het actualiseren van het drugsbeleid, het verkennen van de mogelijkheden van een drugs breed convenant, het vergroten van de kennis over dit thema door het organiseren van een grote conferentie in de gemeente Barneveld voor gemeenten en partners en het vormgeven van een districtelijke campagne op het thema synthetische drugs.

Hennepkwekerijen

Landelijk zien we een afname van het aantal opgerolde hennepkwekerijen. Echter zien we het gebruik van hennep niet afnemen. De afgelopen maanden hebben de gemeente en politie nadrukkelijker aandacht gevraagd voor tips rond hennepkwekerijen. Dankzij de zogenoemde 'Henneptoolkit' is het aantal Meld Misdaad Anoniem-tips op dit thema de afgelopen tijd toegenomen. De komende tijd zullen er op sociale media en in de krant nog diverse artikelen komen en zullen de boa's aanwezig zijn op de markt met flyermateriaal.

Mensenhandel

Mensenhandel blijft naar verwachting de komende jaren groeien. Dit komt doordat de pakkans laag is, de vraag naar diensten blijft en er kwetsbare groepen zullen blijven. Door arbeidsmigratie, vluchtelingenstromen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, flexibilisering en globalisering zullen de verschillende vormen van uitbuiting hoogstwaarschijnlijk toenemen. De technologische ontwikkelingen zullen mensenhandel faciliteren, zoals transacties van geld of het online aanbieden van prostitutie.

Zorgfraude

Het geld dat gemeenten uitgeven aan zorg en ondersteuning, bedoeld voor zorgcliënten die thuis ondersteuning nodig hebben, komen steeds vaker in criminele handen terecht. Zoals in de raadsmemo over zorgfraude is gemeld (B-1.23 Raadsmemo Aanpak zorgfraude d.d. 10-4-24), zullen we de komende tijd de aanpak van zorgfraude verder uitrollen. Dit doen we door duidelijke en controleerbare afspraken te maken met zorgaanbieders over de kwaliteit van zorg, steekproefsgewijs aanbieders controleren en een lichte vorm van Bibob-onderzoek uit te voeren.

Buitengebied

Het buitengebied is in het bijzonder 'aantrekkelijk' voor ondermijnende criminaliteit. Zo is de georganiseerde misdaad altijd op zoek naar locaties om ongestoord drugs te kunnen produceren of op te slaan. Daarvoor hebben criminelen ruimte nodig, goede bereikbaarheid en bij voorkeur een afgelegen plek, zodat de pakkans zo klein mogelijk is. Lege schuren of boerderijen van agrarische stoppers zijn daar aantrekkelijk voor.

Daarnaast hebben we in de gemeente Barneveld veel vakantieparken. Hier kunnen criminele activiteiten plaatsvinden die eenvoudig uit beeld kunnen blijven.

Jonge aanwas

We zien in Nederland dat de georganiseerde criminaliteit groeit en daarmee lijkt ook het aantal jongeren dat hiermee in aanraking komt te groeien, ook wel 'jonge aanwas' genoemd. Bij 'jonge aanwas' gaat het om kinderen en jongeren t/m 23 jaar waarbij signalen en/of risicofactoren aanwezig zijn waardoor de kansen om af te glijden in de (drugs)criminaliteit groter zijn, en waar beschermende en/of versterkende factoren minder sterk aanwezig zijn. Risicofactoren zijn onder andere schulden, een kwetsbare gezinssituatie (bijvoorbeeld psychische problematiek of opvoedproblemen), een sociale omgeving die crimineel actief is, middelengebruik, schoolverzuim, gedragsproblemen, beïnvloedbaar zijn of zucht naar status en geld.

2.2 Cijfers

	2023 (gehele jaar)	2024 (t/m mei)
Aantal casussen (lokaal casusoverleg)	64	40
Aantal casussen (RIEC)	1	3
Aantal Meld Misdaad Anoniem-meldingen	45	9
Integrale controles	5	5
Sluiting van een pand	3	1
Aantreffen drugsafval	3	1
Bevoegdheden burgemeester drugshandel APV	13	1

Casussen

De afgelopen tijd hebben we verder geïnvesteerd in onze partners, waaronder het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC). Deze investering heeft als resultaat dat het RIEC nu ook een vaste tafelpartner geworden tijdens onze lokale casus overleggen. Dit is terug te zien in de cijfers, we draaien dit jaar meer RIEC-casussen. Dit houdt in dat een casus opgeschaald wordt, zodat deze casus meer integraal bekeken kan worden. Het beeld wordt hierdoor 'rijker' en de mogelijke interventies effectiever.

Drugshandel

We zien geen recidive bij de personen die de afgelopen jaren een last onder dwangsom hebben gekregen. Daarnaast zijn er dit jaar een aantal zaken al wel gemeld, maar deze wachten nog op de uitkomsten van het forensisch onderzoek naar de aard en samenstelling van de drugs.

2.3 Behaalde resultaten

2.3.1 Preventie

Drugs en witwassen

We zijn inmiddels gestart met het opstellen van een 'gelegenheidskaart' van het buitengebied. Op deze kaart willen we – in samenwerking met het RIEC - aan de hand van diverse indicatoren, gebieden markeren die kwetsbaar zijn voor ondermijnende criminaliteit. Op deze manier hebben we inzichtelijk waar de gelegenheid het grootst is en kunnen we meer informatie gestuurd werken. Hiermee kunnen we gericht inwoners van het buitengebied weerbaar maken, de meldingsbereidheid vergroten en integrale controles uitvoeren.

Mensenhandel

In samenwerking met de Nederlandse Arbeidsinspectie hebben we een training georganiseerd zodat partners binnen de integrale aanpak beter op de hoogte zijn van hun mogelijkheden en bevoegdheden op het gebied van mensenhandel en uitbuiting. Denk hierbij aan verschillende wettelijke mogelijkheden, zoals het opleggen van bestuurlijke boetes (Arbeidsinspectie) en bestuurlijke maatregelen (burgemeester).

Jonge aanwas

We hebben een ouderavond op De Meerwaarde georganiseerd van #LeerlingAlert om ouders en docenten bewust te maken van de risico's van jongeren die in aanraking komen met (ondermijnende) criminaliteit. Denk hierbij aan geldzels, het bezorgen van pakketjes en het uitlenen van een bankpas. Binnenkort staat de evaluatie gepland om te bekijken hoe we hier een vervolg aan geven.

Persoonsgerichte Aanpak X (PGAx)

In het kader van informatie gestuurd werken gaan we werken met het digitaal platform PGAx. Hiermee kunnen we, samen met partners, privacy proof (persoons)informatie delen.

2.3.2 Repressie

Integrale controles

In februari 2024 heeft de politie, de Belastingdienst, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de Koninklijke Marechaussee, douane en de gemeente Barneveld een grootschalige ondermijningscontrole langs de A1 bij Stroe georganiseerd. Er zijn 7 personen aangehouden voor het rijden onder invloed en voor het vervoeren van verboden goederen. Daarnaast zijn 12 auto's in beslag genomen, belastingschulden (€124.000) geïnd en 800 verkeersboetes uitgeschreven voor het overtreden van de toegestane snelheid.

In februari 2024 hebben we - in vervolg op de acties uit 2023 - een integrale controle georganiseerd op het voormalige Mobilisatiecomplex, samen met politie, douane, NVWA en Omgevingsdienst de Vallei (OddV). Tijdens deze controle is een grote hoeveelheid beschermde diersoorten aangetroffen in verwaarloosde toestand. Het vervolgonderzoek naar aanleiding van deze vondst leidde naar drie andere adressen, waaronder een restaurant in Voorthuizen. Op deze adressen zijn weer vervolgccontroles gedaan door alle partners. Hierbij zijn nog meer dieren aangetroffen welke in beslag zijn genomen. Als gevolg van deze vervolgccontrole is een gedeelte van het restaurant op last van de NVWA gesloten. Daarnaast is een woning op last van de burgemeester van de gemeente Nijkerk gesloten.

Na een tip heeft de politie in maart 2024 een hennepkwekerij gevonden in Voorthuizen. Deze kwekerij is daarna direct opgeruimd.

In april 2024 hebben we een themagerichte – op basis van het IVP – integrale controle uitgevoerd op de huisvesting van arbeidsmigranten. Hierbij is ook de brandweer, OddV en de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) van de politie aanwezig geweest. Met de expertise van de AVIM is gekeken naar bepaalde signalen die binnengekomen zijn. Deze zijn daar niet aangetroffen. Wel zijn er enkele kleine overtredingen waargenomen welke zijn opgepakt door de OddV.

Bestuurlijke maatregelen

De afgelopen maanden hebben we op twee adressen illegale prostitutie aangetroffen. Bij één van de panden is een last onder dwangsom opgelegd. Het andere pand is op last van de burgemeester gesloten. Hierbij is ook oog geweest voor dialoog met de omwonenden, slachtofferschap en is een zorgtraject ingezet.

3. Digitale veiligheid

3.1 Ontwikkelingen

In 2024 zien we dat digitale criminaliteit dezelfde aspecten kent als in 2023. Digitale criminaliteit is grensoverschrijdend, heeft een groot bereik, er wordt in georganiseerd verband gewerkt, heeft een snelle ontwikkeling met nieuwe methoden om slachtoffers te maken en we zien een groot *dark number*.

Lancering digitale meldkamer politie

De politie wil er voor iedereen zijn en makkelijk benaderbaar zijn. Ook voor mensen die slachtoffer worden van digitale criminaliteit. We zien namelijk dat digitale criminaliteit ook veel impact heeft op een slachtoffer. Daarnaast zien we dat de meldingsbereidheid op dit thema laag is. Om deze redenen is de politie dit jaar gestart met de zogenoemde 'digitale meldkamer'. Dit houdt in dat politie ook ter plaatse komt bij meldingen van digitale criminaliteit. Met het ter plaatse komen vergroot de politie de kans om daders te pakken, omdat zij ter plekke belangrijke informatie voor verder onderzoek vast kunnen leggen.

3.2 Cijfers

In 2024 zijn we gestart met het ontwikkelen van een lokaal veiligheidsbeeld. Door de aangiftes op een andere wijze te muteren, kunnen we een beter beeld krijgen welke vormen van digitale criminaliteit in de gemeente Barneveld spelen. Ook worden hier de resultaten van de digitale meldkamer meegenomen. Op basis van het regionale en lokale cijferbeeld kunnen we gerichte interventies inzetten. Deze worden bepaald in het kwartaaloverleg met de politie.

In de eerste maanden van 2024 zien we dat de aangiftes in de gemeente Barneveld voornamelijk bestaan uit:

1. Aan- en verkoopfraude of misbruik accounts voor bestellingen
2. Telefonische helpdeskfraude

Daarnaast zien we dat er grote kloof is tussen het (vermoedelijke) aantal slachtoffers in de gemeente Barneveld en het aantal aangiftes die daadwerkelijk gedaan worden.

	2023 (gehele jaar)	2024 (t/m mei)
Aantal (vermoedelijke) slachtoffers volgens het CBS	7512	onbekend
Aantal aangiftes bij de politie	220	59

3.3 Behaalde resultaten

3.3.1 Preventie

Senioren

In april 2024 hebben we mee gedaan aan de landelijke campagne 'Senioren en veiligheid-maand'. Bij de lokale alliantie Barneveld (een netwerk van zowel commerciële als niet-commerciële private en publieke deelnemers die hun kennis van financieel misbruik van ouderen delen en bundelen) hebben we informatie opgehaald wat het beste werkt om ouderen bewust te maken van de risico's van digitale criminaliteit en hoe we ouderen handelingsperspectief kunnen bieden om digitaal veiliger te worden. Hieruit is gebleken dat het aanbieden van fysieke folders en het organiseren van bijeenkomst het beste werkt.

Samen met partners zoals Welzijn Barneveld, de bibliotheek, het Taalhuis, MEE Samen, politie en de Regiobank hebben we een folder ontwikkeld waarin we - door middel van het aanbod van activiteiten, workshops en inloopsprekuren die bovengenoemde partners aanbieden - handelingsperspectief kunnen bieden aan ouderen om zo digitaal veiliger te worden.

Daarnaast hebben we in Voorthuizen en Barneveld - in samenwerking met bovengenoemde partners - twee bijeenkomsten georganiseerd, waarbij speciaal aandacht is geweest voor de huidige trends (aan- en verkoopfraude en telefonische helpdeskfraude).

Ondernemers

De leden van de Barneveldse Industriële Kring (BIK) hebben in een april een bedrijfsbezoek kunnen bijwonen over het onderwerp 'cybersecurity'. Hierbij werden tips uitgewisseld hoe ondernemers met een aantal checks hun bedrijf veiliger kunnen maken door middel van een scan. Dit vraagt wel om een vervolg.

Jongeren

Samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) zijn we bezig met een inventarisatie bij de middelbare scholen hoe we op het gebied van digitale veiligheid – met name op het gebied van sexting – beter kunnen aansluiten op de behoeften van scholen.

3.3.2 Repressie

Digitale meldkamer

Sinds de start van de digitale meldkamer zijn er 12 meldingen binnen gekomen. Bij alle 12 meldingen is de politie ter plaatse geweest en is - indien nodig - een aangifte opgenomen. Deze vorm van dienstverlening wordt door de melders als erg positief ervaren.

Cyberspecials

Inmiddels zijn de cyberspecials (politievrijwilligers met expertise op digitaal gebied) een aantal maanden werkzaam op het basisteam. Hun specialistische hulp wordt ingeroepen bij aangiftes met een digitaal component, waardoor er goed gekeken kan worden of de benodigde informatie compleet is. Ook worden zij ingezet bij diverse onderzoeken. Daarnaast zijn zij aanwezig bij de bewustwordingsbijeenkomsten. Met hun kennis kunnen lastige termen op een begrijpelijke manier worden uitgelegd aan de verschillende doelgroepen.

4. Zorg en Veiligheid

4.1 Ontwikkelingen

Ook op het thema 'zorg en veiligheid' hebben we capaciteitsuitbreiding gehad. Hiermee kunnen we nog beter aan de slag met het realiseren van een verbindende samenwerking tussen de domeinen 'zorg' en 'veiligheid' en de daarbij behorende randvoorwaarden. Met als doel dat professionals in de regio tijdig op en af kunnen schalen en hun werk goed kunnen uitvoeren. Het gezamenlijke doel voor 2025 is namelijk dat iedere regio een persoons- en systeemgerichte aanpak heeft voor kwetsbare inwoners met bijbehorende huisvesting, zorg en ondersteuning.

Er zijn met verschillende ketenpartners en in meerdere vormen overleg, waarin complexe zorg- en veiligheidsproblematiek aan de orde komt. De algemene tendens is dat de (acute) zorg voor personen met onbegrepen gedrag en de structuur rondom procesregie steeds complexer wordt, waardoor het soms lastig is - vanuit alle ketenpartners - om grip te krijgen op de problemen. Een belemmering is ook het tekort aan woon- en verblijfsplekken. Dit wordt op meerdere overlegtafels besproken. Het lukt echter tot op heden nog onvoldoende om dit om te zetten in acties die de problematiek verminderen of oplossen.

4.2 Cijfers

	2023 (gehele jaar)	2024 (t/m mei)
Aantal casussen (lokaal multi disciplinair overleg)	118	60
Aantal casussen (Zorg- en Veiligheidshuis)	10	11
Teruggekeerde plegers van ernstige geweld- en/of zedendelicten	3	5
Nazorg ex-gedetineerden	14	9
Tijdelijke huisverboden	5	1
Crisismaatregel (Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg)	2	5
In Bewaring Stelling (Wet Zorg en Dwang)	1	2
Gebiedsontzeggingen	0	3

Casussen

Hoewel de cijfers geen rijk of volledig beeld geven van de werkelijkheid – niet alle werkzaamheden zijn in cijfers te vatten – geven ze wel een beeld. De casussen worden steeds complexer. Daarom zijn er meer multi disciplinaire overleggen (mdo's) en meer opschaling naar het Zorg- en Veiligheidshuis. Ook is er vaker sprake van een combinatie met straf én zorg.

De afgelopen maanden zijn de volgende zaken opgevallen:

- Er is een toename in de casuïstiek op vakantieparken. De ketenpartners weten ons tijdig te vinden om signalen door te kunnen geven bij handhaving op permanente bewoning.
- We zien een groot tekort aan (huur)woningen, prikkelarme woningen, tiny-houses, time out bedden en maatschappelijke opvang. Bijvoorbeeld na een scheiding, bij huiselijk geweld, na het ontruimen van een woning op een vakantiepark of bij (dreigende) dakloosheid. Het gevolg van dit woningtekort is dat de keten vastloopt, in de breedste zin van het woord.
- Tot slot zien we veel casussen op het gebied van woonoverlast.

4.3 Behaalde resultaten

Tijdelijk huisverbod

Het is van belang dat de uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod (Wth) zorgvuldig wordt vastgelegd. Het opleggen van een huisverbod door de burgemeester is een bestuursrechtelijke maatregel die ingrijpend kan zijn voor betrokkenen. De gemeente kan daarom te maken krijgen met juridische procedures (zoals beroepszaken en voorlopige voorzieningen). Om dit proces zorgvuldig uit te kunnen voeren, is vereist dat we de 'basis op orde' stellen, zodat alle ketenpartners veilig en snel informatie kunnen uitwisselen. Om dit met alle beroepsmatig betrokkenen in een beveiligde omgeving te kunnen uitvoeren is regionale implementatie vereist. Op voorstel van de gemeente Barneveld hebben 15 burgemeesters, politie en Veilig Thuis binnen de regio Gelderland-Midden ingestemd met een regionale implementatie.

Persoonsgerichte Aanpak X (PGAx)

Om de 'basis verder op orde' te stellen, hebben we het digitaal platform PGAx geïmplementeerd. Hiermee kunnen gemeenten en het Zorg- en Veiligheidshuis problemen met personen of fenomenen gezamenlijk aanpakken, waarbij onderliggende (persoons)informatie privacy proof wordt gedeeld.

Geluidskoffer

Woonoverlast is een serieus maatschappelijk probleem. Veel mensen ervaren dagelijks meer dan toelaatbare overlast van hun directe burens, waaronder geluidsoverlast, overlast als gevolg van huisdieren, stankoverlast, problemen door drugs- en/of drankgebruik, agressief gedrag of intimidatie. Zeker aanhoudende overlast kan het woongenot en gevoel van veiligheid van bewoners ernstig bedreigen.

Samen met de Woningstichting Barneveld hebben we een geluidskoffer aangeschaft. Deze koffer kan geluidsmetingen doen bij meldingen van één van de vormen van woonoverlast, namelijk geluidsoverlast. Dit is een middel waarmee we mogelijke interventies kunnen plegen, zoals het opleggen van een gedragsaanwijzing. Uiteindelijk kan het ook leiden tot het tijdelijk sluiten van een woning op basis van de Wet Woonoverlast.

Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) bij huishoudens met oplopende problematiek

Het doel van deze AVE-aanpak is het voorkomen van een dreigend escalerende situatie en het beperken en beëindigen van een escalerende situatie. Hierin worden afspraken gemaakt wie de regie heeft als problemen groter worden en wanneer opschalen of juist afschalen nodig is. De AVE-aanpak geeft duidelijkheid over regie en verantwoordelijkheden van betrokken partijen. Dit moet ervoor zorgen dat hulpverlening tijdig opgeschaald wordt en stagnatie in de samenwerking te doorbreken.

4. Middelengebruik

4.1 Ontwikkelingen

Middelengebruik in het verkeer

We zien de afgelopen maanden een lichte daling in de cijfers van rijden onder invloed. Echter blijft het een groot probleem in de gemeente Barneveld dat automobilisten onder invloed van alcohol of drugs de openbare weg op gaan. De jaarcijfers laten zien dat registraties van rijden onder invloed van drugs, al dan niet in combinatie met alcohol, al jaren toeneemt (2019: 60 en 2023: 118).

Verantwoord middelengebruik in de horeca en op evenementen

Eén van de mogelijkheden om alcoholgebruik bij minderjarigen terug te dringen en verantwoord alcoholgebruik te bevorderen, is de naleving van de Alcoholverwet in de horeca en op evenementen.

4.2 Cijfers

	2023 (t/m april)	2024 (t/m april)
Rijden onder invloed van drugs en/of geneesmiddelen*	37	32
Rijden onder invloed van alcohol	55	46

* Wanneer iemand wordt aangetroffen met beide middelen, dan komt deze in beide cijfers terug.

4.3 Behaalde resultaten

4.3.1 Preventie

WISE

Het project WISE is een structurele aanpak voor de preventie van middelengebruik. Momenteel wordt het project uitgerold. In het voorjaar is een dialoogsessie georganiseerd, op basis van onderzoek naar gezondheid en middelengebruik. Hieruit zijn met name preventieve speerpunten naar voren gekomen, waarbij ouders ook een belangrijke rol hebben in termen van aandacht voor en 'normalisatie' van gebruik van alcohol en drugs.

Preventie middelengebruik

Daarnaast is er een bredere aanpak rond de preventie van middelengebruik, welke samenhangt met het Gezonde Leefstijlakkkoord Barneveld en het bestaande Plan van Aanpak voor het terugdringen van alcoholgebruik in het verkeer.

4.3.2 Repressie

Controles op middelengebruik in het verkeer

Omdat klassieke, statische alcohol- en drugscontroles niet meer het gewenste effect hebben, maken we gebruik van dynamische alcoholcontroles. In aanvulling hierop worden het komende evenementenseizoen grotere dynamische controles georganiseerd, welke gekoppeld worden aan (grote) evenementen.

Controles in de (para)commerciële horeca

In 2024 hebben we tot en met mei 13 controles uitgevoerd. Hier hebben we met name waarschuwingen gegeven. Bijvoorbeeld omdat er aanpassingen gedaan moesten worden in de vergunning. Daarnaast hebben we op veel plekken geconstateerd dat er geen barlijst aanwezig is bij de paracommerciële horeca. Deze barlijst heeft betrekking op de verplichte Instructie Verantwoord Alcohol schenken (IVA)-training die mensen achter de bar gevolgd moeten hebben. Als reactie hierop gaan we binnenkort vanuit de gemeente, samen met Iriszorg, een grootschalige IVA-training organiseren.

Vervolg

Op 18 juni 2024 zal de politie (Teamchef M. Esser van het basisteam Vallei Veluwe Noord) een presentatie geven over de cijfers en trends in de gemeente Barneveld. Daarnaast zullen zij een toelichting geven over het nieuwe dienstverleningsconcept waarover u geïnformeerd bent via een raadsinformatiebrief (B-3.2 Raadsinformatiebrief burgemeester over dienstverlening van de politie).

In december 2024 presenteren we het actuele Veiligheidsbeeld van het gehele jaar 2024 aan de gemeenteraad.